EVOLUȚIA DEMOGRAFICĂ A COMUNITĂȚII SLOVACE DIN NĂDLAC

Mihai HUSZARIK

Nadlac is a small town at the Romanian border with Hungary. The main particularity of this town is its ethnic diversity. This particular town is largely known as the metropolis of Romania's Slovak community. Nadlac as well as the whole region have a complex historic and demographic back-ground. Its political, social or demographic evolutions were always influenced by the regular or irregular flow of historical events. By following the demographic evolution in the area, one could understand a lot about the ups and downs of this region.

Key words: Nadlac, demography, Slovak, Romania, Austro-Hungary, evolution, migration

1. Evoluția demografică a orașului Nădlac

> A afla şi a estima numărul slovacilor care trăiesc în diaspora europeană nu este o misiune uşoară. Este greu de estimat pentru că datele oficiale care se referă la etnicii existenţi într-o ţară sunt analizate din perspective diferite...pe de altă parte, unele ţări nici măcar nu fac o numărătoare separată a minorităţilor etnice...[1]

Datele demografice existente până în anul 1918 nu pot fi considerate perfect valabile, datorită fundalului istoric existent la acea vreme în cadrul Austro-Ungariei. Cu toate acestea, aceste date, coroborate cu datele bisericești, ne pot da o imagine de ansamblu asupra comunității slovace din Nădlac. Aceste date demografice sunt foarte importante pentru oricine dorește să înțeleagă evoluția demografică, socială, etnică, economică, culturală ori de alt fel a unei comunități atât de diverse şi complexe precum este cea din Nădlac.

[1] J. Sveton, *Slovaci v Europskom zahranici (Slovacii în diaspora europeană),* Slovenska Akademia, Bratislava, 1943, p.5.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

În cei aproximativ 200 de ani de dăinuire pe teritoriul pe care şi-au întemeiat noile aşezări, slovacii din România au cunoscut o evoluţie ascendentă. [1]

Precum orice comunitate care este strămutată dintr-un loc în altul, în cadrul Imperiului Habsburgic, şi slovacii nădlăcani au beneficiat de o serie de favoruri din partea autorităţilor imperiale. Data colonizării Nădlacului de către primele familii slovace este cea de 24.4.1803. În acea perioadă aici trăiau deja comunităţi de români şi sârbi. Primul grup de colonişti a numărat aproximativ 200 de familii, însoţite de un preot precum şi un învăţător.[2]

Dacă în anul 1803 sosesc în Nădlac 200 de familii slovace (L. Hann, D. Zajac, 1853), numărul lor putea fi de aproximativ 800-1000 de persoane. Imediat după venirea lor, în Nădlac s-au strămutat aproximativ 600 de persone din Stamora, precum şi din Banat (anul 1805).[3] Astfel, putem să analizăm evoluţia comunităţii slovace din Nădlac atât politic, cât şi demografic, delimitând o primă perioadă de la aşezarea primilor colonişti până în anul 1867.

Este perioada în care ei se consolidează economic în cadrul Imperiului Habsburgic.[4] Premisele de dezvoltare economică foarte bune pe care le-au avut slovacii nădlăcani le-au dat posibilitatea să importe în cadrul comunităţii capacităţi intelectuale, preoţi ori învăţători, care au putut să anime viaţa comunităţii prin diferite activităţi organizate de aceştia, precum şi să scrie monografii ori articole de alt gen despre comunitatea în care îşi duceau traiul. Acest detaliu este foarte important pentru o comunitate care doreşte să prindă rădăcini la o aşa mare depărtare de plaiurule natale.

Rolul celor doi nu trebuie văzut doar ca simplu învăţător ori simplu preot. Aceştia jucau multiple roluri în „organigrama" societăţii. Spre exemplu preotul ori nevasta sa dădeau deseori sfaturi medicale proaspeţilor părinţi care veneu să-şi boteze copiii. Perioada celei de a doua jumătăţi de secol al XIX-lea era o perioadă în care sporul natural al slovacilor nădlăcani a luat avânt, de aceea sfaturile date de către preot ori preoteasă cu privire la îngrijirea nou-născuţilor erau de foarte bun augur pentru părinţi, având în vedere şi rata ridicată a mortalităţii infantile- (relatarea Anei Huszarik, ţărancă, 72 de ani, Nădlac).

---

[2] C. Pădureanu, I. Bolovan, *Căsătorii mixte în Transilvania Secolul al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea*, Editura Universităţii Aurel Vlaicu, Arad, 2005, p. 275.
[2] O. Stefanko*, 200 rokov zivota Slovakov v Nadlaku*, Vydavatelstvo Ivan Krasko, Nădlac, 2003, p. 82.
[3] *Ibidem*.
[4] *Ibidem,* p. 275.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Învăţătorii erau motorul vieţii culturale nădlăcane. Aceştia organizau piese de teatru ori alte activităţi culturale dedicate locuitorilor Nădlacului. Acest proces de qvasi-emancipare a slovacilor nădlăcani nu a fost unul spontan, ci a înflorit odată cu evoluţia demografică a Nădlacului. La fel ca alţi slovaci din aceste ţinuturi, şi slovacii din Nădlac şi-au adus cu ei în anul 1803 un învăţător. Primul învăţător care a activat la Nădlac s-a numit David Samec (1803), după acesta urmând Samuel Valentiny (1803-1822). Primele valuri de colonişti au fost de obicei de religie luterană, aceştia construindu-şi şcoli care aparţineau de Biserică. În cazul Nădlacului a existat şi o şcoală greco-catolică slovacă, în zona Viile Vechi, unde s-au aşezat colonişti slovaci de religie greco-catolică.[1]

Periada 1900-1918 a fost probabil cea mai importantă perioadă din istoria comunităţii slovace din Nădlac. Dezvoltarea economică şi demografică a Nădlacului a fost una pozitivă şi progresiv ascendentă. (vezi tabel). Dacă e să comparăm populaţia Nădlacului cu a Sucevei spre exemplu la nivelul anilor 1900, vom sesiza că Nădlacul avea o populaţie mai ridicată decât cea a Sucevei. (date demografice). Cu toate acestea Suceava a avut parte de o altă dezvoltare în secolul al XX-lea, datorită unor motive pe care nu le voi enumăra, deoarece cred că nu sunt relevante în acest caz.

Nădlacul a fost, la 1900, a zecea comunitate/ aşezare, ca marime, locuită de slovaci din lume. De aceea şi importanţa Nădlacului în întreg tabloul problematicii slovace din Imperiul Austro-Ungar era una foarte mare. Liderii comunităţii nu erau doar voci locale, gândurile lor fiind ascultate pe întreg cuprinsul Ungariei (referindu-ne aici bineînţeles la slovaci).

Comitatele Bekes şi Cenad au cunoscut un mare avânt economic, cultural, precum şi demografic pe parcursul secolelor al XVIII-lea şi al XIX-lea. Ocupaţia majorităţii oamenilor din zonă era agricultura (80-90%), unele localităţi fiind locuite de etnici slovaci, aceştia fiind majoritari în mai multe localităţi.[2] Pătura cea mai bogată a acestor comunităţi era formată din mari proprietari de terenuri, aceştia fiind mult mai numeroşi în zona Ţinuturilor de Jos decât în zona Slovaciei.[3]

---

[1] O. Štefanko, P. Husarik, *Viac ako dve storočia slovenskej školy v Nadlaku*, Nadlak: Vyd. Ivan Krasko, 2006, p. 27.

[2] M. Kmet, *Historiografia Dolnozemskych Slovakov v 19. Storoci,* Vyd. Vyskumny ustav Slovakov v Madarsku, Bekesska Caba, 2010, p. 18

[3] *Ibidem*.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Conform lui Elan Fenyes (*Magyarorszag Statistikaja,* 1842), în anul 1840 în comitatul Bekeş trăia un număr însemnat de slovaci, alături de alte etnii precum maghiarii, germanii, românii, sârbii, iar într-un număr mai mic ţiganii, rutenii, armenii, grecii şi evreii.[1] Slovacii în număr de 45.202 reprezentau 29,5 % din totalul populaţiei comitatului, evoluţia lor fiind ascendentă până în primele decenii ale secolului XX. Recensământul din anul 1880 confirmă acest trend ascendent, numărul slovacilor din comitatul Bekeş fiind de 56 176, iar în anul 1900 slovacii atingând cifra de 64.467 (date oficiale recensământ).[2] La finele secolului al XIX-lea trăiau în comitatele Bekes şi Cenad peste 83.000 de slovaci (date bisericeşti).[3] Localităţile cu populaţie majoritar slovacă sunt prezentate în tabelul de mai jos. Pe lângă acestea mai existau şi alte localităţi în care însă ponderea slovacilor era mult mai scăzută.

Această regiune a avut un rol foarte important până după terminarea Primului Război Mondial, deoarece slovacii din aceste două comitate doreau ca în această zonă să se înfiinţeze un **judeţ wilsonian**, în care slovacii cvasimajoritari să îşi cîştige statutul de zonă autonomă. Unii intelectuali slovaci din zonă au militat până şi pentru alipirea acestei zone la România Mare, deziderat care nu a putut fi însă împlinit, deoarece, după trasarea graniţei de vest a României, doar Nădlacul a ajuns sub administraţie românească.

Tabelul 1. Procentul de etnici slovaci din totalul populaţiei[4]

Localitatea	1880	1920
Albert	**96,3 %** (din 886 loc.)	**94,8 %** (din 1 377 loc.)
Ambróza	**77 %** (din 866 loc.)	**92 %** (din 1 063 loc.)
Békešská Čaba	**77,7 %** (din 32 616 loc.)	**52,9 %** (din 46 633 loc.)
Gerla	**49,3 %** (din 701 loc.)	- - - - - - - - - - - - - - - - - -
Nadlak	**52 %** (din 10 765 loc.)	**59,6 %** (din 14 021 loc.)

[1] Numeroase familii evreieşti din ţinutul Bekeş au sosit din judeţele-comitatele Orava, Nitra, Trencin. Cunoaşterea limbii slovace le-a permis să se integreze foarte uşor într-un mediu în care această limbă era folosită. Alţi colonişti evrei proveneau din zona oraşului Mukacevo, precum şi de la sud din Peninsula Balcanică (I. Benedek, *Komlóšska Tóra*, Békéscsaba: Tevan, 2003, p. 5).
[2] J. Svetoň, *Slováci v Maďarsku. Príspevky k otázke štatistickej maďarizácie*, Bratislava: VSZS, 1942, p. 106.
[3] J. Siracky şi col., *Slováci vo svete 1*, Martin: MS, 1980, p. 61.
[4] Sveton, *op.cit.*, p. 108

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Pitvaroš	**92 %** (din 2 351 loc.)	**90,7 %** (din 3 091 loc.)
Sarvaš	**61,8 %** (din 22 504 loc.)	**40,7 %** (din 25 224 loc.)
Slovenský Bánhedeš	**66,7 %** (din 2 255 loc.)	**59,6 %** (din 5 245 loc.)
Slovenský Komlóš	**90,4 %** (din 8 416 loc.)	**86,4 %** (din 10 420 loc.)
Végeďháza	**28,2 %** (din 687 loc.)	**8,3 %** (din 1 677 loc.)

2. Evolutia etnică şi religioasă a Nădlacului

Recensământul din anul 1850 creează imaginea unei comunităţi care s-a înrădăcinat foarte bine în mediul cosmopolit nădlăcan, reuşind să ajungă la suma de 4.877 de etnici slovaci. Această evoluţie pozitivă denotă stabilitate economică, precum şi o evidentă creştere a nivelului de trai al membrilor comunităţii, care a dus la creşterea numărului de etnici slovaci. Acest lucru a fost posibil într-o perioadă foarte scurtă de timp, fapt care anunţa o continuare a acestui trend pozitiv, existent evident la nivelul întregului Imperiu.

Tabelul 2. Structura etnică şi confesională la recensământul din 1850[1]

POPULAŢIA	**Număr**	**Procente**
Numărul total al locuitorilor era de	9.353	100%
Populaţia română era de	3.390	36,24%
din care:		
neuniţi (ortodocşi)	2.909	85,81%
uniţi (greco-catolici)	481	14,19%
Slovaci	4.877	52,14%
din care: luterani	4.733	97,04%
Sârbi	221	2,31%
Maghiari	471	5,03%
Germani	58	0,62%

[1] D. Zajac, L. Haan, *Dejepis stareho a noveho Nadlaku*, Vydavatelstvo Ivana Krasku, Nadlak, 1998, pp 16-17.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Greci	10	0,10%
Bulgari	4	0,04%
Țigani	119	1,27%
Evrei	203	2,17%

Evoluţia demografică a comunităţii slovace a fost una pozitivă, după cum am amintit mai sus. Privind doar datele recensământului din anul 1850, şi comparându-l cu cel din anul 1912, ne putem da seama că populaţia luterană din Nădlac a crescut cu aproximativ 3000 de persoane.

O altă caracteristică importantă este faptul că slovacii din Nădlac erau de religie luterană într-o majoritate covârşitoare –aproximativ 98 % . Acest lucru a fost benefic evoluției comunității, deoarece mariajele exogene erau încă o raritate la acea oră, chiar dacă vorbim de membrii aceleiaşi etnii. Tabelele schiţate de către Ivan Bujna în cartea sa, *Strucny Nastin dejin cirkve evanielicke A.V. v Nadlaku od roku 1853 do roku 1912* (Scurta schiță istorică a confesiunii evanghelice din Nădlac între 1853 și 1912), sunt edificatoare în ceea ce priveşte această problemă.

Tabelul 3. Structura confesională în anul 1912[1]

POPULAȚIA DUPĂ RELIGIE	**Număr**	**Procente**
Luterani	7.463	53,14
Ortodocşi	3.807	27,1
Romano-catolici	1.257	8,95
Greco-catolici	1.066	7,59
Izraeliți	254	1,8
Calvini	142	1,01
Baptişti	29	0,2
Unitarieni	25	0,17

[1] I. Bujna, *Strucny nastin dejin cirkve A. V. Evanjelickej v nadlaku od R. 1852 do r. 1912*, Nadlak, Vydavatelstvo Ivana Krasku, 2000, p. 94.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Structura etnică a Nădlacului a fost una foarte diversificată. În cadrul comunităţii din Nădlac se evidenţiază două etnii majore care împreună totalizau aproximativ 85% din întregul comunităţii. Aceste două etnii erau evident cea slovacă şi cea română, în ordinea lor procentuală.

Tabelul 4. Structura etnică în anul 1912[1]

POPULAŢIA DUPĂ ETNIE	**Număr**	**Procente**
Slovaci	7.651	54,48
Români	4.330	30,83
Maghiari	1.439	10,24
Sârbi	251	1,78
Germani	150	1,06
Țigani	110	0,78
Maloruși (Ruteni)	106	0,75
Ceho-Moravi	2	0,01
Flamanzi	2	0,01
Bulgari	1	0,007
Polonezi	1	0,007

Ponderea pe care o aveau etnicii maghiari în rândul comunităţii nu este de asemenea neglijabilă, având în vedere că Nădlacul se afla în comitatul Cenadului, o zonă populată de un număr mare de etnici maghiari. De asemenea, în rândul populaţiei slovace, şi nu numai, exista un trend de maghiarizare neforţată, care pe termen mediu şi lung putea să aibă repercusiuni puternice asupra celorlalte etnii. Astfel balanţa etnică ar fi putut să fie modificată în timp, Aşa cum s-a întâmplat în localităţile vecine cu populaţie slovacă, care însă au rămas pe teritoriul Ungariei după trasarea definitivă a graniţei de vest, în anul 1922.

Slovacii nădlăcani au reuşit un salt demografic greu de explicat, dacă e să luăm în calcul şi faptul că între datele bisericeşti şi cele oficiale, în anul 1912, există

[1] *Ibidem.* p.97.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

diferenţe destul de mari. Statisticile bisericeşti dau un alt număr decât cele oficiale, în ceea ce priveşte numărul enoriaşilor luterani (8.605). Această diferenţă poate fi explicată în două feluri. Prima explicaţie ar fi *puternica mobilitate a slovacilor nădlăcani care emigrează, respectiv se mută în alte localităţi.*[1] O a doua explicaţie pe care o găsim în literatura vremii ar fi faptul că autorităţile maghiare perseverând cu politica lor asimilaţionistă, au dorit să modifice datele demografice pe teritoriul Ungariei în favoarea etniei maghiare (vezi Scotus Viator, *Narodnostna otazka*).

Evoluţia demografică ascendentă care a avut-o Nădlacul, a adus cu ea şi beneficii de ordin economico-administrativ. În anul 1912 la Nădlac funcţionau: Judecătoria crăiască, notar public, jandarmerie, poştă, telegraf şi telefon, gară, 3 mori, o fabrică pentru prelucrare a inului şi a cânepei, 6 instituţii bancare etc.[2]

Nădlacul a înflorit până în anul 1918, evoluţia sa fiind însă stopată de către diferiţi factori de ordin politic ori geografic. Importanţa acestui oraş putea să crească în cazul în care nu ar fi fost situat la graniţă de ţări. Până şi elementul demografic a avut de suferit datorită acestei poziţionări, la ora actuală existând două Nădlacuri, cel de pe teritoriul României, şi Nagylak-ul unguresc.

Recensământul din anul 2002 a scos în evidenţă un trend existent de ceva timp. Populaţia de etnie slovacă a Nădlacului s-a micşorat în ultima decadă, această tendinţă fiind una constantă şi progresivă în acelaşi timp.[3] La ora actuală, populaţia totală a Nădlacului numără 8144 de suflete. Etniile dominante au rămas aceleaşi (etnia slovacă şi cea română). Slovacii, în număr de 3844, deţin o majoritate fragilă, în timp ce românii, în număr de 3696, păstrează în linii mari aceleaşi proporţii de până acum. [4]

În ceea ce priveşte structura religioasă a Nădlacului la data recensământului din anul 2002, putem spune că există diferenţe majore faţă de recensământul din anul 1912, dacă e să ne raportăm la etniile existente în Nădlac în ambele perioade.

Ortodocşii, în număr de 3275, reprezintă cea mai numeroasă parohie din Nădlac. Aceştia sunt urmaţi de către evanghelici, în număr de 2838. A treia cea mai numeroasă parohie nădlăcană este cea romano-catolică, contabilizând un număr total de 1146 de enoriaşi.[5]

---

[1] *Ibidem.*
[2] Pădureanu, Bolovan, *op. cit.*, p. 281
[3] Recensămaânt 2002, http://recensamant.referinte.transindex.ro/?pg=3&id=82
[4] *Ibidem.*
[5] *Ibidem.*

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Urmărind evoluţia demografică, precum şi cea religioasă, putem să tragem nişte concluzii cu privire la evoluţia per ansamblu a Nădlacului, precum şi la evoluţia particulară a slovacilor nădlăcani. Românii, în marea lor majoritate, s-au declarat ortodocşi (doar o mică parte a acestora declarându-se greco-catolici ori neo-protestanţi). În cazul slovacilor problema trebuie privită dintr-o cu totul altă perspectivă, deoarece după cum voi prezenta mai jos, acest grup etnic a trecut prin diferite momente, care au marcat evoluţia acestui grup de-a lungul ultimilor şaptezeci de ani.

Majoritatea slovacilor se declară evanghelici, fiind urmaţi de către romano-catolici. Bisericile neo-protestante (penticostală 316 la număr/ baptistă 96 la număr) au reuşit să atragă foarte mulţi slovaci, acestea reuşind să-şi creeze nişte congregaţii destul de puternice, ale căror trend este ascendent.

Evoluţia, sau mai degrabă involuţia demografică a Nădlacului poate fi pusă şi pe seama exodului unei mari părţi a slovacilor în perioada 1945-1949. Această problemă, coroborată cu graniţele care mărginesc oraşul, fie ele naturale ori antropice, au dus la involuţia acestei urbe, până la „revigorarea" ei economică din anii 60, şi mai apoi deschiderea graniţei de vest în anii 80 (Micul trafic).

3. Repatrierea slovacilor din Nădlac în perioada 1945-1949

Programul de repatriere a slovacilor din Ţinuturile de Jos s-a axat, în primă fază, doar asupra slovacilor din Ungaria. Acest fapt s-a datorat atât mărimii comunităţii slovace din Ungaria (aproximativ 500.000), cât şi faptului că între cele două ţări putea exista un schimb de populaţii, sudul Slovaciei fiind populat de către maghiari.

În cazul României o astfel de reciprocitate era imposibilă. Regiunea Transcarpatică a devenit parte integrantă a U.R.S.S.[1]

Un moment important în viaţa comunităţii slovace din România, în general, şi al comunităţii slovace din Nădlac, în particular a fost mai sus amintita reemigrare a etnicilor slovaci în Cehoslovacia, în perioada anilor 1946-1949.

[1] P. Husarik, *Dejny a tradicie slovakov v Rumunsku* Druha kniha Vydavatelstvo, pp.107-108.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

Deşi la început s-a marşat pe un procent mai mare de emigranţi, acest proces a decimat comunitatea slovacă din România, punându-şi o amprentă puternică asupra evoluţiei sale. [1]

Programul de repatriere a slovacilor (cunoscut şi sub denumirea de *Mať volá*), a devenit foarte popular în rândul comunităţilor slovace din România datorită lobby-ului de care s-a bucurat din partea preoţimii şi a învăţătorilor. Aceştia erau, majoritatea, originari din Slovacia, şi, de aceea, susţineau fervent acest proiect. Tot în aceeaşi perioadă, autorităţile cehoslovace au „evacuat" populaţia germană din regiunea Sudetă. Prin acest demers această regiune a rămas depopulată.[2] Acest program urmărea rezolvarea acestei probleme, şi anume repopularea zonelor care au fost evacuate, precum şi demaghiarizarea sudului Slovaciei.

Procesul de reemigrare s-a făcut simţit în toate localităţile locuite de slovaci în România. Doar în Nădlac s-au înscris treptat 3773 de slovaci.[3] Prin acest demers a fost practic strangulată o viitoare evoluţie a comunităţii slovace din Nădlac. Înjumătăţirea populaţiei slovace din Nădlac a avut un dublu efect. În primul rând, a avut de suferit oraşul în sine, din punct de vedere economic, social ori cultural. În al doilea rând, mozaicul etnic existent de un secol şi jumătate a fost puternic alterat prin exodul masiv al slovacilor şi stabilirea unor alţi etnici în locul acestora.

Programul de repatriere a slovacilor, paradoxal, a dus la pierderea identităţii slovace în rândul repatriaţilor. Acest lucru s-a datorat odată faptului că aceştia au fost cantonaţi în regiuni neslovace ale fostei Cehoslovacii. În al doilea rând, slovacii nădlăcani nu au fost strămutaţi ca o comunitate compactă, ci individual, în diferite zone ale federaţiei, astfel încât *astăzi nu mai putem vorbi de existenţa unor oaze de etnici slovaci, proveniţi din România, stabiliţi în zona de graniţă ceho-germană.*[4]

Fenomenul emigraţionist a cunoscut un nou avânt odată cu prăbuşirea regimului Ceauşescu. Unii nădlăcani, la fel ca mulţi alţi cetăţeni ai României, au ales calea occidentului. Etnicii slovaci care au dorit să încerce viaţa într-o nouă ţară, în marea lor majoritate au ales Slovacia. Cehia a fost şi este în continuare şi ea o destinaţie interesantă pentru slovacii nădlăcani. Migraţia de după anul 1990 s-a datorat (procesul continuă) în primul rând factorului economic. Slovacia este o ţară mai dezvoltată din punct de vedere economic decât România. Un al doilea factor

[1] http://www.antiskola.eu/beszamolo_beszamolok_puskak/index.php?page=show_detail&come_from=&id=20946&cast=1 accesat la data de 24. 4. 2010
[2] Husarik, *op.cit.,* p. 108.
[3] *Ibidem,* p. 109.
[4] Stefanko , *200 rokov zivota Slovakov v Nadlaku*, p. 79.

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)

foarte important este programul naţional de burse universitare oferit de către statul slovac etnicilor slovaci din diaspora. Prin intermediul acestui program mulţi absolvenţi ai liceului din Nădlac au ales să studieze în Slovacia. Marea lor majoritate au decis să rămână după absolvire definitiv în Slovacia.

Toţi aceşti factori enumeraţi mai sus, de importanţă mai mică ori mai mare, confirmă panta demografică descendentă pe care alunecă comunitatea slovacă din Nădlac. Acest declin este unul firesc, având în vedere sporul demorafic negativ al României în ultimii 25 de ani, precum şi particularităţile comunităţii slovace, care accentuează şi mai mult problema micii comunităţi etnice.

Bibliografie

Bujna, I., *Strucny nastin dejin cirkve A. V. Evanjelickej v nadlaku od R. 1852 do r. 1912*, Nadlak, Vydavatelstvo Ivana Krasku, 2000

Husarik, P., *Dejny a tradicie slovakov v Rumunsku,* Druha kniha, Vydavatelstvo Ivan Krasko

Kmet M., *Historiografia Dolnozemskych Slovakov v 19. Storoci,* Vyd. Vyskumny ustav Slovakov v Madarsku, Bekesska Caba, 2010

Pădureanu, C., Bolovan, I., *Căsătorii mixte în Transilvania Secolul al XIX-lea şi începutul secolului XX* , Editura Universităţii Aurel Vlaicu, Arad, 2005

Siracky, J. a kol., *Slováci vo svete 1*, Martin: MS, 1980

Štefanko *, O., 200 rokov zivota Slovakov v Nadlaku* Vydavatelstvo Ivan Krasko, Nădlac, 2003

Štefanko, O., Viac ako dve storočia slovenskej školy v Nadlaku. Nadlak: Vyd. Ivan Krasko, 2006

Sveton, J., *Slovaci v Europskom zahranici (Slovacii în diaspora europeană),* Slovenska Akademia, Bratislava, 1943

Svetoň, J., *Slováci v Maďarsku. Príspevky k otázke štatistickej maďarizácie*, Bratislava: VSZS, 1942

Zajac D., Haan L., *Dejepis stareho a noveho Nadlaku*, Vydavatelstvo Ivana Krasku, Nadlak, 1998

Recensamant 2002, http://recensamant.referinte.transindex.ro/?pg=3&id=82

http://www.antiskola.eu/beszamolo_beszamolok_puskak/index.php?page=show_detail&come_from=&id=20946&cast=1 accesat la data de 24. 4. 2010

BDD-A27237 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:15 UTC)